

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора
ДВНЗ «Університет
менеджменту освіти»
від 24 грудня 2015р.
№ 01-01/515

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИПУСКНУ (ПІДСУМКОВУ) РОБОТУ
СЛУХАЧА КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ПОРЯДОК ЇЇ ЗАХИСТУ**

(Із змінами, затвердженими вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» протоколи від 25 червня 2020 року № 7 та від 23 грудня 2020 року №12)

Київ – 2020

1. Загальні положення

1.1. Випускна (підсумкова) робота – результат самостійної науково-дослідницької діяльності слухача курсів підвищення кваліфікації, в процесі якої він узагальнює, оновлює та розширює набуті теоретичні знання, удосконалює свої практичні уміння з обраної теми, розробляє й упроваджує інноваційні педагогічні та виробничі технології, набуває дослідницьких навичок, обґрунтовує модель власної професійної діяльності, її результативність тощо.

1.2. Захист випускної роботи є обов'язковим елементом підсумкового контролю слухача по завершенні курсів підвищення кваліфікації.

2. Призначення керівника, порядок вибору та затвердження теми випускної (підсумкової) роботи

2.1 Тематика випускних (підсумкових) робіт:

- розробляється випусковою кафедрою відповідно до вимог посадових професійно-кваліфікаційних характеристик даної категорії слухачів на основі компетентнісного підходу;
- має відображати сучасний рівень розвитку освіти, науки, техніки, виробництва та відповідати соціальним запитам і потребам;
- затверджується на засіданні випускової кафедри.

2.2. Куратор/куратор-тьютор:

- пропонує слухачам перелік тем випускних робіт із зазначенням можливих наукових керівників;
- визначає час, форми та методи проведення консультацій зі слухачами.

2.3. Наукові керівники:

- призначаються розпорядженням директора інституту за поданням завідувачів випускових кафедр. Кількість слухачів однієї навчальної групи, які можуть бути закріплені за науковим керівником, визначаються Положенням про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України;

- мають навчальне навантаження за керівництво випускними (підсумковими) роботами та їх рецензування, яке планується завідувачем кафедри згідно з діючими в Університеті нормами планування й обліку роботи науково-педагогічних працівників;

- зобов'язані обговорити зі слухачем план випускної (підсумкової) роботи, запропонувати перелік основної літератури, надати рекомендації щодо написання випускної (підсумкової) роботи та ознайомити з порядком її захисту, консультувати з питань розкриття змісту теми роботи, контролювати хід її виконання, прорецензувати роботу по завершенні її виконання.

2.4. Слухач:

- обирає одну із запропонованих тем випускних (підсумкових) робіт;
- в окремих випадках, виходячи з професійно-наукових інтересів, може запропонувати свою тему з письмовим обґрунтуванням доцільності її розроблення, погодивши її з науковим керівником.

У разі виконання випускної (підсумкової) роботи в формі педагогічного проекту допускається її виконання групою слухачів, не більш як із 3-х осіб. При цьому кожний із слухачів спільно з науковим керівником визначає питання загальної теми (частину, рівнозначну за складністю та обсягами щодо двох інших частин) і розробляє індивідуальний план їх підготовки, у т.ч. співпраці з членами міні-колективу щодо узгодження результатів роботи кожного з них та оформлення одного спільного проекту.

3. Основні вимоги до змісту та оформлення випускної (підсумкової) роботи

3.1 Випускна (підсумкова) робота має відповідати таким вимогам:

- поєднувати науково-теоретичні знання з практичною діяльністю в галузі;
- характеризувати впровадження в практичну діяльність сучасних технологій навчання, виховання й управління;
- базуватись на фактах практичної діяльності в конкретних закладах і установах освіти.

3.2 Орієнтовні форми, структура та зміст роботи

Випускна (підсумкова) робота має виконуватися відповідно до поставленого завдання та методичних вказівок наукового керівника.

Випускна (підсумкова) робота може бути виконана, оформлена та представлена в формах, визначених у «Положенні про організацію освітнього процесу у ДЗВО «Університет менеджменту освіти», а саме:

- узагальнення теоретичного матеріалу за обраною темою у формі реферату;
- анотація літературних джерел, періодичних видань або анотований список літератури за темою;
- опис власного практичного досвіду з теоретичним обґрунтуванням;
- дайджест наукової та науково-методичної літератури за обраною актуальною темою;
- практична власна оригінальна розробка;
- авторська (модульна) програма предмета або інтегрованого курсу / робоча програма навчальної дисципліни з авторським коментарем;
- педагогічний проєкт;
- опис власної розробки технології професійної діяльності;
- портфоліо.

Рекомендується така структура роботи:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури згідно з бібліографічними вимогами;
- додатки.

Титульний аркуш є першим у випускній роботі та заповнюється слухачем.

У **анотації** зазначається мета та завдання випускної роботи, коротко розкривається її зміст, вказується очікуваний педагогічний *ефект*. Обсяг анотації – 0,25 - 0,5 сторінки.

У **вступі** обґрунтовується доцільність вибору даної теми, її актуальність, формулюються мета та завдання випускної (підсумкової) роботи.

Основна частина може містити:

- огляд літератури з даної проблеми;
- теоретичне обґрунтування актуальності та важливості завдань, які вирішуються в даній роботі;
- аналіз і систематизацію наявного досвіду.
- розроблені автором нормативні документи (положення, інструкції тощо), методика управління певним напрямом освітньої діяльності, схема оснащення навчально-матеріальної бази, методична розробка певного виду навчальних занять або виховного заходу і т. ін.

У **висновках** дається коротке узагальнення отриманих результатів, рекомендації з їх упровадження в освітній процес конкретного закладу освіти тощо.

У додатках розміщують матеріали (таблиці, схеми, моделі, рисунки, формули та розрахунки, тощо), які ілюструють, підтверджують теоретичні положення та практичні результати виконаної роботи.

Випускна (підсумкова) робота у друкованому та електронному вигляді не пізніше, як за чотири дні до захисту, подається науковому керівнику на рецензування та розгляду випускової кафедри щодо висновку-рекомендації до публічного захисту. *У разі підвищення кваліфікації за дистанційною формою або вимушеної зміни в умовах уведення обмежувальних заходів організації освітнього процесу на навчання на відстані з використанням можливостей дистанційної освіти, інтернет-ресурсів тощо випускна (підсумкова) робота подається на електронну пошту наукового керівника або випускової кафедри не пізніше, ніж за чотири дні до захисту та зберігається на кафедрі та в навчальному відділі в електронному вигляді.*

Слухач – автор випускної (підсумкової) роботи гарантує, що вона виконана виключно його творчою працею та несе повну відповідальність перед третіми особами за порушення авторських прав.

3.3 Обсяг роботи та правила оформлення

Обсяг випускної (підсумкової) роботи має складати не менше 12 сторінок комп'ютерного набору. До загального обсягу не входять додатки, список використаних джерел. Всі сторінки підлягають суцільній нумерації.

Текст набирається на аркушах стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Word, кеглем 14 через 1,5 інтервали (30 рядків на сторінці) з дотриманням таких розмірів полів: верхнє, нижнє, ліве – 20 мм, праве – 10 мм.

Титульна сторінка оформляється за встановленою формою (Додаток 1).

Список літератури оформляється відповідно до діючих стандартів. У тексті мають бути посилання на всі використані літературні джерела, зокрема при цитуванні.

4. Порядок захисту випускної (підсумкової) роботи

До захисту випускних (підсумкових) робіт допускаються слухачі, які виконали повний обсяг програми підвищення кваліфікації, подали роботу в установлені терміни, отримали на неї позитивну рецензію від наукового керівника та висновок-рекомендацію випускової кафедри.

Дата та час захисту визначається розкладом занять не пізніш, як за 5 днів до закінчення навчання.

Слухач не пізніш, як за 2 дні до захисту випускної (підсумкової) роботи, ознайомлюється з рецензією, у якій обов'язково зазначаються зауваження й рекомендації, зокрема дискусійні питання та питання, на які не дано відповіді у роботі. Ці питання слухач має висвітлити на захисті.

Захист випускної (підсумкової) роботи проводиться на відкритому засіданні комісії.

На захист випускної (підсумкової) роботи відповідно до Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України відводиться 0,33 акад. год. на одного слухача.

Процедура захисту включає:

– доповідь-презентацію слухача, у якій стисло розкривається зміст і результати виконаної роботи. Для доповіді-презентації кожному слухачу надається 5-7 хвилин (за рішенням голови комісії). Під час доповіді-презентації слухач може використовувати мультимедійний супровід, друківані роздаткові матеріали тощо за темою виконаної роботи.

– оголошення рецензії на роботу та висновку рецензента про можливість (не можливість) зарахування випускної (підсумкової) роботи як такої, що відповідає встановленим критеріям;

– відповіді слухача на зауваження рецензента та питання членів комісії.

Процедура та регламент захисту випускних (підсумкових) робіт слухачів в обов'язковому порядку оголошується на початку відкритого засідання комісії.

Хід захисту випускних (підсумкових) робіт слухачів протоколюється. До протоколу заносяться питання та особливі думки членів комісії, фіксується

підсумкова оцінка («зараховано», «не зараховано»). Протоколи захисту випускних (підсумкових) робіт підписуються головою та членами комісії.

Рішення комісії приймаються на закритих засіданнях простою більшістю голосів членів комісії. За результатами закритого засідання виставляється оцінка захисту випускної (підсумкової) роботи.

Під час оцінювання захисту випускної (підсумкової) роботи враховуються: рівень представлення результатів роботи під час доповіді-презентації слухача; оцінка рецензента; глибина та наукове підґрунтя відповідей на питання.

Результати захисту («зараховано» чи «не зараховано») оголошуються головою комісії в цей же день. По закінченню засідання комісії її голова у дводенний термін складає звіт, у якому коротко характеризує рівень випускних (підсумкових) робіт слухачів, дає рекомендації щодо визначення кращих робіт та позначає виявлені під час захисту проблеми якості засвоєння слухачами певних розділів навчального плану.

Слухачі, які виконали випускну (підсумкову) роботу, але в результаті її захисту отримали оцінку «не зараховано», мають право на повторний захист.

У цьому разі комісія може визнати за доцільне як повторний захист слухачем тієї ж теми випускної (підсумкової) роботи, так і закріплення нової теми та встановлення терміну повторного захисту.

Слухачу, який у результаті захисту випускної (підсумкової) роботи отримав оцінку «не зараховано», видається довідка.

5. Технологія оцінювання якості випускної (підсумкової) роботи

Оцінювання якості випускної (підсумкової) роботи слухача відбувається у 2 етапи:

- рецензування роботи науковим керівником;
- захисту випускної (підсумкової) роботи.

У випускній (підсумковій) роботі та під час її захисту слухач має продемонструвати набуті у процесі підвищення кваліфікації знання та компетентності, зокрема:

- поглиблення філософсько-педагогічних знань, які сприяють реформуванню підгалузі освіти, в якій слухач працює;
- підвищення рівня теоретичної (предметної) і психолого-педагогічної підготовки;
- конкретні результати системного вивчення, узагальнення і поширення передового управлінського, педагогічного досвіду, впровадження досягнень педагогічної та управлінської науки та практики;
- конкретні приклади свого збагачення новими педагогічними технологіями, формами і методами навчання та виховання;
- конкретні пропозиції (прикладні застосування) щодо вдосконалення організації діяльності колективів, у яких (з якими) вони працюють, та необхідне законодавчо-нормативне забезпечення цих рішень;
- підвищення загального рівня професійно-педагогічної культури.

Оцінювання випускної (підсумкової) роботи здійснюється за такими критеріями:

- **обґрунтування актуальності теми;**
- **розкриття теми** (відповідність змісту роботи поставленим меті та завданням, використання інноваційних методів дослідження проблеми: проектування, моделювання та ін., цілісність і завершеність структури випускної роботи);
- **професійна та практична спрямованість роботи;**
- **упровадження результатів** (теоретична цінність та прикладне значення отриманих результатів, наукова обґрунтованість висновків, рекомендацій і пропозицій, їх відповідність поставленим завданням);
- **оформлення роботи.**

Крім того, відзначаються випускні (підсумкові) роботи слухачів:

- за опублікування розробок автора за темою роботи;
- за наявність реальних результатів упровадження розробок автора на регіональному рівні;
- за розробку нормативних документів (планів, програм, положень тощо);
- за використання інформаційних ресурсів Інтернету (електронної бібліотеки, бази даних тощо);
- за нестандартний (оригінальний) підхід до вирішення завдань дослідження.

Шкала 100-бального оцінювання випускної (підсумкової) роботи

Бали	Національна шкала		Шкала ЄКТС
90 та >	відмінно	5,0	A
80-89	дуже добре	4,5	B
65-79	добре	4,0	C
55-64	задовільно	3,5	D
50-54	достатньо	3,0	E
35-49	незадовільно	2,0	FX
1-34	не прийнятно	1,0	F

Рецензування роботи здійснюється відповідно до вищезазначених критеріїв та додатку 2.

До захисту допускаються роботи слухачів, які мають позитивну рецензію наукового керівника. Позитивною вважається рецензія, у якій відзначений рівень виконання роботи як вище середнього (або достатній) і високий (від 60 балів до 100 балів за 100-бальною шкалою).

На основі публічного захисту випускної (підсумкової) роботи слухача оцінка «Заховано» ставиться у разі, якщо:

- робота виконана відповідно до отриманого завдання з позитивною рецензією та рекомендацією до захисту;

- стисло, логічно та обґрунтовано презентовано роботу, її результати та практичну цінність з використанням сучасних засобів презентації;

- правильно, науково обґрунтовано й аргументовано надано відповіді на всі зауваження рецензента та питання членів комісії під час захисту роботи.

Оцінка «Не зараховано» ставиться у разі, якщо:

- робота виконана із суттєвими недоліками;

- під час доповіді-презентації порушена логіка та не обґрунтовані результати виконаної випускної (підсумкової) роботи, їх практична цінність, не дотримано визначений регламент;

- слухач не зміг дати правильну, достатньо обґрунтовану відповідь на зауваження рецензента та питання членів комісії під час захисту роботи.

6. Зберігання випускних (підсумкових) робіт слухачів

Випускні (підсумкові) роботи зберігаються протягом одного року у навчальному відділі інституту. Після закінчення зазначеного терміну роботи підлягають списанню у встановленому порядку.

Кращі випускні (підсумкові) роботи можуть брати участь у конкурсі на кращу випускну (підсумкову) роботу слухача курсів підвищення кваліфікації, розміщуватись на сайті та за згодою публікуватись у виданнях ДЗВО «Університет менеджменту освіти», використовуватись у освітньому процесі як навчальні посібники та ін.

Зразок оформлення титульної сторінки випускної (підсумкової) роботи

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ВИПУСКНА (ПІДСУМКОВА) РОБОТА

(Тема роботи)

Слухач групи:

(ПІБ)

Посада

Науковий керівник:

До захисту

(ПІБ, наук.ступінь, вчене звання)

(підпис завідувача кафедри)

20 р.

**Технологія оцінювання якості випускних (підсумкових) робіт слухачів
курсів підвищення кваліфікації**

№ з/п	Критерії оцінювання	Максимальний бал	Рівень розкриття змісту	Оціночний бал
1	2	3	4	5
1	Обґрунтування актуальності теми	20	У повній мірі	<i>20,0 – 16,0</i>
			Не повною мірою	15,0 – 11,0
			Частково	10,0 – 3,0
2	Розкриття теми	20	У повній мірі	<i>20,0 – 16,0</i>
			Не повною мірою	15,0 – 11,0
			Частково	10,0 – 3,0
3	Професійна та практична спрямованість	20	У повній мірі	<i>20,0 – 16,0</i>
			Не повною мірою	15,0 – 11,0.
			Частково	10,0 – 3,0
4	Впровадження результатів	20	У повній мірі	<i>20,0 – 16,0</i>
			Не повною мірою	15,0 – 11,0.
			Частково	10,0 – 3,0
5	Оформлення роботи	20	У повній мірі	<i>20,0 – 16,0</i>
			Не повною мірою	15,0 – 11,0
			Частково	10,0 – 3,0

Схема рецензії на випускню (підсумкову) роботу

1. Обґрунтування актуальності теми
2. Чіткість постановки (формулювання) проблеми.
3. Рівень розкриття теми.
4. Професійно-практична спрямованість роботи та впровадження її результатів.
5. Адекватність висновків та рекомендацій.
6. Якість оформлення (коректне цитування та використання категоріального апарату тощо).
7. Оцінка роботи.